

عاده ۱۹ - تصویبنامه فوق مستعمل بر ۱۹ ماده و ۱۶ تبصره در تاریخ ۷۵/۷/۴ به تصویب شورای عالی استاندارد رسید و از تاریخ تصویب لازم الاجرا می باشد.

ضوابط اجرایی و مقررات اوزان و مقیاسها و وسایل سنجش

فصل اول - کلیات

ماده ۱ - کلیه اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش باید اصول متری (SI) تهیه شود. تعاریف، مضارب و کموری یکاهای اندازه گیری سیستم بین المللی یکاها (SI) در استاندارد ملی شماره ۷۴۶ تحت عنوان «دستگاه رسمی یکاهای اندازه گیری کشور ایران» مندرج است.

بکاربردن اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش مغایر با اصول مزبور غیر قانونی می باشد.

ماده ۲ - وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و خصوصی و کلیه مبادله کنندگان کالا و عرضه کنندگان خدمات مکلفند در قراردادهای، معاملات، تبلیغات، انتشارات و کلیه اعمال حقوقی و تجاری و صورت حساب های تحویل و تحول کالا، پرچسب ها و سایر اسناد و مدارک مربوطه منحصراً یکاهای رسمی را بکار برند.

ماده ۳ - کلیه اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش مشمول استاندارد اجباری که در داد و ستد و ارائه خدمات عمومی بکار می رود باید دارای علامت مخصوص اوزان و مقیاس ها باشد.

ماده ۴ - نقش علامت استاندارد بر روی اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش نشانه انطباق ویژگی های فرآورده با استاندارد ملی مربوطه است و دارا بودن علامت مخصوص اوزان و مقیاس ها نشانه تأیید صحت و دقت اوزان و وسایل سنجش در محدوده تعیین شده در استانداردهای ملی مربوطه می باشد.

فصل دوم - تهیه اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش مورد استفاده در دادوستد عمومی

ماده ۵ - بموجب بند یک از ماده ۳ و بانوجه به ماده ۸ از قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران که از این پس در این تصویبنامه مؤسسه نامیده می شود، تنها مرجع رسمی تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش در کشور می باشد.

ماده ۶ - اشخاص حقیقی و حقوقی باید با اخذ پروانه کاربرد علامت استاندارد از مؤسسه اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش را مطابق با استانداردهای ملی مربوطه تهیه نمایند.

ماده ۷ - کلیه سازندگان اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش بایستی نمونه فرآورده های خود را که طبق استاندارد سلسی مربوطه تهیه کرده اند به مؤسسه ارائه نمایند تا مورد آزمایش و بررسی قرار گیرد و در صورت تطبیق مشخصات آنها با استاندارد سلسی مربوطه پروانه استفاده از علامت استاندارد صادر می گردد.

ماده ۸ - سازندگان اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش بایستی هر یک دارای علامت ثبت شده مخصوص به خود بود و آن را روی کلیه فرآورده های خود نقش نمایند.

ماده ۹ - واردات اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش موقوف به تطبیق مشخصات آنها با استاندارد ملی مربوطه به تشخیص مؤسسه و کسب مجوزهای لازم در این زمینه از مؤسسه و سایر مراجع ذی ربط حسب ضوابط و مقررات مربوطه خواهد بود.

ماده ۱۰ - اشخاص حقیقی و حقوقی که مایلند به اسر تعمیر، تنظیم و یا نصب یا کول های ثابت، همکف و سایر وسایل سنجش بپردازند؛ قبلاً باید مجوز لازم را از مؤسسه کسب نمایند و پس از انجام هرگونه تعمیر، تنظیم و یا نصب مکلفند مؤسسه را جهت بازدید و آزمایش و علامت گذاری آن مطلع نموده و هزینه های مربوطه را بر اساس تعرفه های مصوب پرداخت نمایند.

فصل سوم - نمونه های قانونی (برسنج ها) و محل نگهداری آنها

ماده ۱۱ - نمونه های قانونی عبارت از وزنه و هر وسیله سنجش رسمی است که برای مقایسه، تنظیم و تصحیح سایر وسایل سنجش بکار برده می شود و شامل برسنج های ملی یا اولیه، برسنج های مرجع یا ثانویه و برسنج های کار می باشد.

تبصره ۱ - مؤسسه برسنج های ملی یا اولیه را در آزمایشگاه های اندازه شناسی خود نگهداری می کند که به موجب تبصره ۴ از ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه این آزمایشگاهها بتواند آزمایشگاه های مرجع در کشور شناخته می شود.

تبصره ۲ - برسنج های مرجع دیگر سازمان ها بر حسب درخواست آنها در آزمایشگاه های اندازه شناسی مؤسسه کنترل و کالیبره خواهد شد.

فصل چهارم - آزمایش اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش

الف - آزمایش اولیه

ماده ۱۲ - کلیه اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش شو و تعمیر شده مشمول مقررات استاندارد اجباری پس از آزمایش اولیه و علامت گذاری توسط مؤسسه و یا آزمایشگاه های تأیید شده از طرف مؤسسه می تواند در معرض فروش و نمایش واقع شده و یا مورد استفاده قرار گیرد.

ماده ۱۳ - آزمایش اولیه و علامت گذاری اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش ساخت داخل کشور ویا وارداتی، بسته به مورد می تواند در آزمایشگاه های مؤسسه یا در کارگاه های سازندگان و یا در محل نصب آنها انجام شود.

تبصره ۱ - در صورتی که کمیسیون فنی حضور اشخاصی را جهت تبادل نظر در جلسات کمیسیون ضروری بداند از طریق مدیریت تدوین اقدام به دعوت آنان خواهد نمود.

تبصره ۲ - چنانچه کمیسیون فنی برای تهیه پیش نویس استاندارد مورد نظر انجام تحقیقاتی کاربردی در واحدهای صنعتی یا آزمایشگاهی و یا تهیه اسناد و مدارک بیشتری را ضروری تشخیص دهد با استفاده از همکاری مدیریت تدوین اقدام به این امر خواهند نمود.

تبصره ۳ - در مواردی که کمیسیون فنی انجام بررسی بیشتری در کار تهیه و تدوین پیش نویس استاندارد را ضروری بداند می تواند با انتخاب گروه های کاری از بین خود و یا خارج از کمیسیون ها نسبت به انجام این برسیه اقدام نمایند. مدیریت تدوین موظف است زمینه های لازم برای انجام کار گروه های مذکور را فراهم نماید.

تبصره ۴ - اگر موضوعی که استاندارد آن قرار است تهیه شود در دامنه فعالیت بیش از یک کمیسیون فنی قرار گیرد مدیر تدوین می تواند با تشکیل کمیسیون های فنی مشترک موضوع را مورد بررسی بیشتری قرار دهد. کمیسیون های فنی گزارش کار خود را به مدیر تدوین ارائه خواهند نمود.

ماده ۱۳ - کمیسیون های نهایی

پیش نویس استانداردهای تهیه شده توسط کمیسیون های فنی پس از تکثیر توسط مدیریت تدوین و حداقل یکماه قبل از برگزاری جلسه کمیسیون نهایی برای هر یک از اعضای کمیسیون ارسال و پس از تشکیل کمیسیون و بررسی پیش نویس ارسالی در صورت تصویب از طریق مدیریت هماهنگی تدوین به کمیته های ملی مربوطه تقدیم می گردد.

اعضاء کمیسیون نهایی عبارتند از :

۱ - مدیر یا نماینده هماهنگی تدوین .

۲ - مدیر تدوین مربوطه .

۳ - مدیر بخش آزمایشگاهی یا نماینده وی.

۴ - نماینده تولید کنندگان و صاحبان صنایع ذیربط.

۵ - نماینده سازمان های مصرف کننده .

۶ - نماینده توزیع کنندگان و اتحادیه های صنفی ذیربط.

۷ - نماینده وزارتخانه های و سازمان های ذیربط.

۸ - نمایندگان دانشگاه ها و مراکز علمی و تحقیقاتی .

۹ - نماینده سازمان های حرفه ای و سایر مؤسسات ذیربط.

۱۰ - اشخاص صاحب نظر به انتخاب مدیر هماهنگی تدوین .

۱۱ - نماینده سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولید کنندگان.

تبصره - در صورتی که پیش نویس تهیه شده در جلسات کمیسیون نهایی مورد تأیید قرار نگرفته و بررسی بیشتری را توسط کمیسیون فنی ضروری بداند پیش نویس با ذکر دلایل عدم تأیید موضوع از طریق مدیریت تدوین به کمیسیون فنی مربوطه اعاده خواهد شد.

ماده ۱۴ - نگهداری اسناد

مدیر تدوین استاندارد موظف است که اسناد و مدارک و گزارش های مربوط به جریان فعالیتهای کمیسیونها، گروه های کاری را نگهداری کند. دستور و برنامه جلسات را تهیه نماید و دعوتنامه شرکت در جلسات را برای اعضاء بفرستد و هر کار دیگری که برای تسریع فعالیت کمیته یا کمیسیون یا گروه کاری لازم باشد انجام دهد.

ماده ۱۵ - حق الحضور اعضاء

حق الحضور اعضاء کمیسیون های مختلف و دیگر هزینه های مربوطه توسط مؤسسه قابل پرداخت خواهد بود.

ماده ۱۶ - نگارش استاندارد

استانداردها از نظر سبک نگارش باید حالت یکسان داشته باشند، واحد نگارش مؤسسه مسئولیت نگارش و ویرایش متن استاندارد را از نظر کاربرد واژه ها، رسم الخط، قواعد دستوری و فنی و امثالهم به عهده دارد.

تبصره ۱ - رئیس مؤسسه می تواند از طریق واحد نگارش مؤسسه در مورد استانداردهای منتشر شده شرح و توضیحات ضروری را به منظور اصلاح یا تسهیل در صدور پروانه بکار بردن علامت استاندارد و امثالهم، مشروط براینکه در ویژگی های استاندارد مؤثر نباشد، را اعمال نماید.

تبصره ۲ - مؤسسه می تواند اسر نگارش استانداردها و آئین های کار را با توجه به صلاحیت ها به سایر سازمان ها و شرکتها تفویض نماید.

ماده ۱۷ - تجدید نظر یک استاندارد

در بررسی و اخذ تصمیم در باره پیشنهادهایی که برای تجدید نظر در یک استاندارد می رسد بایستی همان روش تهیه استانداردهای جدید بکار بسته شود لکن در مورد اصلاح و یا لغو مستقیماً موضوع جهت اخذ تصمیم به کمیته ملی مربوط ارجاع شود.

ماده ۱۸ - واگذاری تهیه پیش نویس

به منظور ترویج و توسعه استانداردهای ملی مؤسسه می تواند با رعایت مفاد بند ۸ ماده ۲۰ قانون ویا با تصویب شورای عالی استاندارد با عقد قرارداد با اشخاص حقیقی یا حقوقی مورد تأیید، مراحل تهیه پیش نویس استانداردها را تا مرحله طرح در کمیته های ملی به اشخاص مذکور واگذار نماید.

و مشخصات دیگر باشد با ابعادی متخلف و در صورت استنکاف او با امضای یکی از مأمورین انتظامی تنظیم و تسلیم مؤسسه نموده و اوزان مقیاس ها و وسایل سنجش غیرقانونی و یا خارج از استاندارد را جمع آوری و توقیف نمایند.

تبصره - اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش توقیف شده را می توان بلافاصله به مؤسسه حمل و یا آنها را سیم و سرب نموده و تا فراهم آوردن وسایل حمل آنها را در حفاظت صاحبان آنها قرار داد. در مورد اخیر صاحبان وسایل مکلف به حفاظت از کالاهای توقیف شده و سیم و سرب آنها می باشند.

ماده ۲۷ - بازرسان مکلفند صورتمجلس تهیه شده را در اولین روز اداری بعد از توقیف به مسئول مستقیم خود تسلیم نمایند و مسئول مربوطه نیز موظف است صورتمجلس تنظیمی را به همراه اظهارنظر فنی دائر بر اینکه وسایل توقیف شده قابل اصلاح می باشد یا خیر و یا مورد استفاده دیگری دارد و یا در نظر گرفتن سایر جنبه های فنی، حداکثر ظرف مدت ده روز از طریق دفتر حقوقی مؤسسه برای رسیدگی به مراجع قضایی صالحه ارسال نمایند.

فصل هشتم - متفرقه

ماده ۲۸ - اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجشی که مطابق استانداردهای ملی مربوطه ساخته شده ولی سایر مقررات این آیین نامه درباره آنها اجرا نشده باشد (نظیر اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجشی که فاقد علامت آزمایش اولیه بوده و یا توسط سازندگان غیرمجاز ساخته شده باشد) غیرقانونی نامیده می شوند.

ماده ۲۹ - اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجشی را که مقررات قانونی و آیین نامه های مربوطه در مورد آنها رعایت شده ولی نسبت به آنها تظوری عمل شده باشد که برخی از ویژگی های آنها با استاندارد ملی مربوطه مغایرت داشته و در نتیجه استفاده حقیقی از آنها میسر نباشد (مثل اینکه وزن و یا اندازه آنها کمتر شده باشد) قلب و قلمی محسوب می شوند.

ماده ۳۰ - این ضوابط اجرایی در ۳۰ ماده و ۷ تبصره در تاریخ ۷۵/۷/۱ به تصویب شورایی عالی استاندارد رسید و از تاریخ تصویب لازم الاجرا می باشد.

ضوابط تأیید شرکتهای بازرسی کننده (سورویانس)

ضوابط اجرایی شرکتهای و مؤسسات بازرسی کننده داخلی و خارجی

ماده ۱ - تعریف بازرسی (سورویانس)

سورویانس یا بازرسی به مجموعه عملیاتی شامل بازرسی، بازبینی، بررسی، نمونه برداری، اندازه گیری، آزمایش و عملیات مشابه اطلاق می شود که توسط مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران که از این پس در این آیین نامه مؤسسه نامیده می شود یا بازرسان مستقل برای تعیین کمیت و کیفیت و سایر مشخصه های کالا یا تجهیزات، تأسیسات و خدمات مورد معامله بین خریدار و فروشنده به منظور مقایسه و مقایسه و انطباق آن با شرایط مندرج در قرارداد خرید و اعتبار انسانی و نیز صدور گواهی نامه بازرسی صورت می گیرد.

تبصره - منظور از بازرسی مستقل عبارت است از تشخیص حقوقی که به موجب تبصره ذیل ماده ۵ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه صلاحیت آنها تأیید و پروانه انجام عملیات بازرسی دریافت داشته باشند؛ اشخاص مذکور از این پس در این ضوابط شرکت بازرسی کننده نامیده می شوند.

ماده ۲ - محل انجام بازرسی

انجام بازرسی می تواند در محل تولید، بسته بندی، انبار فروشنده، گمرک یا بشماره مبدأ، گمرک یا بندر مقصد، و یا محل نصب و استفاده باشد محل و زمان بازرسی باید بطور روشن در قرارداد خرید و اعتبار انسانی منعکس گردد، در صورت عدم ذکر محل و زمان بازرسی در قرارداد خرید یا اعتبار انسانی، محل بازرسی در مبدأ است و مقطع زمانی آن بلافاصله قبل از شروع حمل و صدور بارنامه می باشد.

ماده ۳ - قرارداد خرید

قرارداد خرید عبارت است از سندی به همراه پیوسته که موارد توافق شده بین خریدار و فروشنده در امر خرید و کلیه شرایط حاکم بر آن اعم از نوع کالا و خدمات، کمیت، مشخصات کیفی، نحوه بازرسی، مقطع تحویل و تحویل، قیمت و نحوه پرداخت و بازرسی کننده و غیره در آن درج شده و به امضاء طرفین معامله رسیده باشد.

ماده ۴ - شرایط انتخاب شرکتهای بازرسی کننده

شرکتهای بازرسی کننده از بین شرکتهای و مؤسسات داخلی و خارج از کشور که واجد شرایط لازم زیر می باشند انتخاب می گردند:

۱ - شرکت و مدیران مسئول آن باید مستقل از منافع تجاری بوده و هیچگونه وابستگی به طور مستقیم (در قالب فعالیت های شرکت) و یا غیرمستقیم (از طریق شرکتهای وابسته)، در عوارض تحت بازرسی نداشته باشند.

۲ - دارای استقلال رأی بوده بطوریکه ارائه گزارشات و نظرات فنی و بازرسی آنها براساس ماهیت کالا و یا خدمات و شرایط تعیین شده در قرارداد خرید باشد.

۳ - شرکت و مدیران مسئول باید روشهایی برقرار و اجرا نمایند که استفاده کنندگان از خدمات بازرسی آنها با اعتماد و اطمینان بتوانند مسئولیت انجام خدمات مورد نیاز را به آنها بسپارند.

۴ - فعالیت شرکت در زمینه بازرسی و ارائه خدمات بازرسی حسب تأیید اتاق بازرگانی یا سایر ارگانها و سازمانهای مربوطه کشور متبوع که در اسامنامه شرکت درج گردیده باشد.

۵ - ارائه مدارک مایه بر دار بودن توانایی و دانش فنی و تخصصی لازم در هر یک از زمینه فعالیت های مربوطه.

تبصره - در صورتی که بنا به تقاضای سازنده و یا وارد کننده و یا به توجیه به نوع وسیله سنجش، آزمایش اولیه در خارج از آزمایشگاههای مؤسسه انجام شود، علاوه بر هزینه آزمایش، پرداخت هزینه سفر و فوق العاده روزانه کارشناسان اعزامی نیز براساس آیین نامه های مربوطه به عهده متقاضی خواهد بود.

ب - آزمایش دوره ای

ماده ۱۴ - کلیه اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش مشمول استاندارد اجباری در سراسر کشور که در دستگاههای دولتی و یا غیردولتی و کارخانجات و سایر مراکز تجاری مورد استفاده عامه قرار می گیرد، باستانی آنهایکه برای فروش عرضه شده و یا برای مصارف شخصی بکار می رود، بایستی در فواصل زمانی معینی مورد آزمایش و یا کالیبره کردن واقع شوند که این آزمایش ها آزمایش دوره ای، نامیده می شود.

تبصره - آزمایش و یا کالیبره کردن دوره ای مربوط به اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش براساس روشهای مندرج در استانداردهای ملی مربوطه انجام می شود.

ماده ۱۵ - آزمایش دوره ای در هر سال یکبار در سراسر کشور انجام می گیرد ولی در بعضی از موارد نسبت به وضعیت وسایل سنجش ممکن است در هر دو سال یکبار و یا فاصله زمانی بیشتری طبق نظر مؤسسه استاندارد انجام گیرد.

تبصره - آزمایش دوره ای اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش در برخی از موارد خاص و یا توجیه به نوع وسیله سنجش ممکن است در فواصل زمانی کمتر از یکسال نیز به طور متناوب انجام شود.

ماده ۱۶ - مؤسسه استاندارد باید تاریخ اجرای آزمایش دوره ای را در هر محل قبلاً به طریق مقتضی به اطلاع علمه رسانیده و برای تسهیل در کار با سازندگان و ذریبض در هر محل هماهنگی های لازم را بعمل آورد.

ماده ۱۷ - آزمایشگاههایی که تأیید لازم را از مؤسسه دریافت کرده باشند می توانند در زمینه کالیبره کردن وسایل سنجش، کنترل کیفیت و علاصت گذاری اوزان و مقیاس ها در محدوده فعالیت های تعیین شده و دقت های ذکر شده در پروانه تأییدیه آزمایشگاه اقدام نمایند.

ماده ۱۸ - هزینه کارمزد خدماتی مؤسسه و حق آزمایش اولیه طبق تعرفه های مصوب از تولیدکنندگان و واردکنندگان و دارندگان اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش دریافت می شود.

ماده ۱۹ - در آزمایش دوره ای، اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش که فاقد علامت آزمایش اولیه باشند غیرقانونی محسوب شده و به نفع مؤسسه ضبط می گردد. در مورد اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش که دارای علامت آزمایش اولیه باشند ولی دقت و صحت کار آنها با استانداردهای ملی مربوطه مطابقت نداشته و قابل اصلاح نیز باشند، ایتگونه وسایل نیز به نفع مؤسسه استاندارد ضبط می گردد. در صورتی که این وسایل قابل اصلاح باشند، مهلت لازم به دارندگان ایتگونه وسایل داده می شود تا نسبت به تعمیر و تنظیم و کالیبره کردن آنها اقدام و برای آزمایش مجدد به مؤسسه ارائه نمایند؛ بدیهی است پس از انتظای مهلت مقرر و عدم اصلاح آنها، ایتگونه وسایل غیرقانونی تلقی شده و مطابق مقررات با آنها عمل خواهد شد.

فصل پنجم - علامت گذاری

ماده ۲۰ - کلیه اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش که در آزمایش اولیه و یا دوره ای با استاندارد ملی مربوطه مطابقت داشته باشند و صحت کار آنها مورد تصدیق واقع شود، بایستی با علامت مخصوص اوزان و مقیاس ها پلمپ شده و یا انگ زده شود.

ماده ۲۱ - هزینه آزمایش و علامت گذاری اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش اعم از آزمایش اولیه و یا دوره ای براساس تعرفه مصوب از صاحبان آنها دریافت خواهد شد.

فصل ششم - وظایف دارندگان اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش

ماده ۲۲ - دارندگان اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش مشمول مقررات استانداردهای اجباری اجازه ندارند از اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش فاقد علامت آزمایش اولیه و یا دوره ای در داد و ستد و ارائه خدمات عمومی استفاده نمایند. در صورت مشاهده با متخلفین برابر ماده ۱۰ از قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه برخورد خواهد شد.

ماده ۲۳ - کلیه دارندگان اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش موظفند اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش خود را مطابق با نوع کار و فعالیت خود و با دقت های مورد نیاز برای آن کار تهیه نموده و آنها را طبق اصول فنی مربوطه بکار برند.

ماده ۲۴ - دارندگان اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش در مواقع مراجعه بازرسان جهت انجام عملیات بازرسی و آزمایش های اولیه و یا دوره ای، بایستی هرگونه همکاری لازم را با آنها بعمل آورند. در غیر اینصورت برابر ماده ۱۳ از قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه با آنها برخورد خواهد شد.

فصل هفتم - بازرسی و تنظیم صورتمجلس

ماده ۲۵ - بازرسان اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش بایستی دارای کارت بازرسی و یا معرفی نامه از طرف مؤسسه باشند و هنگام بازرسی آن را ارائه دهند.

تبصره - بازرسان اوزان و مقیاس ها می توانند در صورت لزوم از همکاری مأمورین انتظامی در کلیه مراحل استفاده نمایند.

ماده ۲۶ - در مواقعی که بازرسان اوزان و مقیاس ها و وسایل سنجش مواردی را برخلاف قوانین و مقررات این آیین نامه مشاهده کردند بایستی صورتمجلسی را که شامل نام متخلف، موضوع تخلف